

• DOMOLJUB •

Izhaja zvečer vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide dan poprej. Cena mu je 80 kr. na leto. Inzerati se sprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Slovenskemu ljudstvu
v poduk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Semeniške ulice št. 2. Naročnina in inserati pa: Upravništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeve ulice št. 2.

Št. 2.

V Ljubljani, dné 19. januarja 1899.

Leto XII.

Katoliška gimnazija v Ljubljani.

Vsi izobraženci, krščanski in protikrščanski, so jedini v tem prepričanju, da je treba mladino pridobiti zase in svoje namene, ako hočejo imeti bodočnost. Na mladeži visi vse: sreča in nesreča ljudstva; saj kakoršna je sedaj mladež, ali je dobra ali slaba, tak bo v nekaj desetletjih ves narod, ali dober ali slab. Zato pa imajo vsi jako pazno oko na mladeži. Mladež pa treba odgojiti, izobraziti. To se godi v šolah. Kakoršna vzgoja in izobrazba, taka je mladina, — ali dobra, ali slaba. Torej moramo reči, da je prav za prav od šole odvisno vse: dobrota mladine in celega naroda. Sam papež Leon XIII. je dejal: „Šola je bojno polje, na katerem se odloči, ali bo človeška družba ostala krščanska ali ne!“

Šola je zato tisto polje, kjer se nasprotniki in prijatelji ljudstva najljuteje bijejo za osvovitev. Kdor ima šolo, tisti ima narod v svojem taboru. I krščanstvo i protikrščanstvo hoče pridobiti šole za-se; in ker je dandanes po celem svetu duh protikrščanski tako razširjen in ima že toliko moč, odtod je ono hudo, ostro, sovražno nasprotje proti krščanskemu ljudstvu in krščanskim poslancem, ki zahtevajo — šole, kjer bi se vzgajali in izobraževali njih sinovi v njihovem t. j. krščanskem duhu.

Precej časa je že, odkar je nesreča prinesla v Avstrijo nekrščansko šolo. — Konkordata, to je pogodba, katero je sklenil naš cesar s papežem l. 1855. in po kateri je bila avstrijskim narodom zagotovljena

šola s krščanskim duhom, te pogodbe že skoraj trideset let ni več. Brezverska vlada je krivično brez papeževskega soglasja in privoljenja raztrgala pogodbo. In od tistega časa so avstrijski katoličani tako nesrečni, da morajo pošiljati otroke v šole, kjer je učitelj veren ali brezveren, kristjan ali jud. Dobro so šole, če so prave, toda prav je tudi dejal rajni skof Slomšek: „Šola pa, če prava ni, je boljše, da je ni!“ Take šole pa, kakor jih imamo v Avstriji, so velika nevarnost, in le premnogokrat so krive velike škode. Slovenski kmet in delavec je v tako nesrečnem položaju, da ima dvojno pred seboj: ali naj pošlje sina v latinsko šolo, da se tako kdaj povspne do izobražencev, ali pa naj ga obdrži doma ali dá rokodelskemu mojstru v pouk. Vsled žalostnega družabnega stanja pa je najsrčnejša želja slovenskega kmeta, da bi videl svojega sina jedenkrat pri boljšem kruhu. To željo pa mora marsikdo drago plačati. Sedanje šole ne dajo nobene krščanske vzgoje, nasprotno, sedanje šole omrzé mladini versko življenje! Koliko jih je, ki so izšli iz sedanjih šol, mrzli in razdjani v srcih, in ko so prišli na visoke šole, so izgubili še tisto malo vere, kar jim je je morda še ostalo!

Tako nesrečen je dandanes mnogi krščanski kmet in delavec: ali naj ostane otrok njegov to, kar je revni oče, ali pa naj postane brezverec v gosposki suknji. Najžalostnejše je pa to, da je obsojen krščanski kmet in delavec plačevati davek za te nekrščanske šole, kjer se mu otroci zastrupljajo. Sam, s svojimi krvavimi krajcarji mora plačevati tega in onega brezverskega učitelja in profesorja za to, da mu otroke kvari. — To je najbridkejše in človeka najbolj boli.

Država, ki nalaga starišem davek za šole, morala bi se vendar ozirati na želje starišev, ki zahtevajo, da se njihovi otroci z njihovim denarjem ne kvarijo, da se jim ne trga iz src vera, katero so jim s trudom in skrbjo sami vsadili v srca. Toda država se ne zmeni, davki se iztirjavajo leto za letom, profesorji dobivajo čedalje mastnejše plače, a nihče ne vpraša davkoplačevalcev: Kako ste zadovoljni s svojimi otroci, ali jih vzgajamo, kakor ste jih namenili vi? — Plačaj, plačaj, pa molči!

Posledice brezverskih šol, zlasti srednjih in visokih šol, se kažejo že tudi pri Slovencih v čedalje mnogoštevilnejših prikaznih. Saj ste čuli, kar je pisal lani avgusta meseca „Domoljub“ o vseslovenskem dijaškem shodu? Glejte, na tem shodu se je javno zavrglo krščanstvo od mladih vaših sinov! To je sad sedanjih šol in potem naj kričijo naši liberalci kolikor hočejo o nedolžnosti naših šol. Zadnji shod velikošolcev in abiturijentov (ravno dovršenih gimnazijcev) je najjasnejši dokaz, kam peljejo sedanje šole.

Z velikim veseljem pozdravljamo zatorej veliko, plemenito misel našega škofa dr. Jegliča, da bi se osnovala v Ljubljani gimnazija, ki bi ustrezala skoz in skoz namenu, ki ga mora imeti, namreč vzgojiti poštene, dobre, verne katoliške mladeniče, ki bi spoštovali in branili v sedanjih žalostnih časih našo najdražjo svetinjo, sv. vero in slovensko narodnost. To je misel, katere si nismo niti upali gojiti, kaj še le jo začeti uresničevati. A naš prevzvišeni knez se ni zbal, resno je začel z delom. Ako se mu posreči vse, kakor namerava, tedaj imamo v petih letih v Ljubljani že gimnazijo, kamor bo smel krščanski Slovenec poslati brez vse skrbi in strahu svojega sina, da se izobrazí v krščanskega izobraženca.

Velika je vihra, katero so vzdignili naši protikrščanski liberalci proti tej nameravani šoli. To je samo ob sebi umevno, da se boje verske šole, saj potem jim bo odklenkalo na Slovenskem, kakor sami pravijo. Liberalci so le toliko časa pri nas, dokler imamo nekrščansko šolo, kakor kitro pa prešine verski duh naše šole, izgubé liberalci tla pod nogami. Resnica je, da je dolžnost vlade dati nam šolo, kakoršno mi zahtevamo, t. j. versko šolo. Toda država ne bo storila tega še dolgo, dolgo ne. Vse razmere kažejo, da bo še mnogo, mnogo Donave poteklo mimo Dunaja, predno bo državni zbor sprejel zakon o verskih šolah, zlasti o verskih srednjih šolah. Hudo in bridko je to za nas, da bomo še nadalje plačevali te brezverske šole, toda vprašam vas: ali bomo radi tega trpeli še nadalje, da se naši otroci izpriajo? Ali bomo čakali desetletja in morda petdesetletja, da dobimo verske gimnazije, mej tem časom pa bo že naš slovenski narod skoz in skoz pokvarjen in brezverski? In ko bi, recimo čez petdeset let dobili gimnazijo,

kaj nam koristi, ko je narod že popolnoma skužen po brezverstvu? In na drugi strani nam je treba, da dobimo katoliške poslance, ki bodo v bodočnosti glasovali za verske šole, teh pa si zopet vzgojimo le v katoliških gimnazijah in šolah. Žalostno je, da moramo dvakrat plačevati davek za šole, a boljše je vendar, nego jedenkrat z gotovostjo, da nam v bodočnosti ni rešitve, da si izkopljemo sami svoj grob. Zato živela ustanovitev katoliške gimnazije v Ljubljani!

Poljedelstvo v Avstriji.

V zadnji številki „Domoljuba“ smo v nekaterih vrstah opisali splošni položaj naše družbe. A treba nam je globokeje poseči v posameznosti, da spoznamo obupnost sedanjih razmer in grozečo potrebo, popraviti grehe prošlih desetletij.

Vsaka hiša mora imeti temelj ali fundament. Lepa, pozlačena streha, pobarvane stene, svetla okna — to vse ni nič vredno, če se pa hiša spodaj v temelju zmaje, razpoka, sesede. In taka v temelju omajana, dasi zunaj krasno pobarvana hiša, je sedanja naša družba, katere jeden del je avstroogerska država s slovenskimi kraji vred.

Temelj človeške družbe in države je namreč kmečki stan. Ta preskrbuje hrano in najpotrebnejše pridelke in surovine, on nosi največ bremen, od njega živé drugi stanovi, on je najštevilnejši in najpotrebnejši stan. Dokler je bila družba osnovana še na naravnem in krščanskem temelju, je bil tudi ta stan odločilen, mogočen, imovit. A liberalizem s svojim neukrotnim pohlepom po hitrem obogatenu je povzdignil one stanove, ki gospodarijo z denarjem, in je potisnil pod njihovo oblast one stanove, ki gospodarijo z zemljo in z delom svojih rok. Vira blagostanja sta po pravici in po krščanskem mišljenju: zemlja in delo. Po liberalnem mišljenju pa je vir bogastva samo denar.

Pa to temeljno vprašanje si homo še pozneje natančno ogledali. Za sedaj pogledjmo, kak sad je obrodil ta nazor v Avstriji za kmečki stan.

Blagostanje ljudstva peša pri nas s silno hitrostjo. Manj živine imajo v planinskih krajih, krčijo se majhna posestva, izginjajo trdni gospodarji, dolgovi rastejo, dohodki padajo, zadovoljnosti ni več. To je splošni vtis, ki ga dela na nas položaj poljedelstva. Pa če natančno preračunimo posest, bremena in dohodke poljedelcev, se nam oči še le odpró, da zagledamo brezdno, pred katerim stojimo.

Leta 1886. je znašal čisti katastralni dohodek iz zemlje 164,939,218 gld. Vsi hipotečni (vknjiženi) dolgovi so znašali pa 3.300,218.000 gld. Če se ti

dolgovi obrestujejo samo po štiri odstotke, dajo na leto 132,011.240 gld. obresti.

Sedaj pa poglej dohodke in obresti! Če se samo obresti izplačajo, morajo posestniki zemlje dati več, nego tri četrtine tega, kar jim nese zemlja. Pri tem so pa najbolj udarjeni majhni posestniki, namreč kmetje, ki so imeli l. 1886. vpisanega dolga 2175 milijonov 803 tisoč gld.

Ali je pa to vse, kar se mora plačevati? O ne, sedaj pridejo še davki!

Od zemlje se je moralo plačevati l. 1880. davka 35,190.000 gld.

Sedaj pa seštejmo zemeljski davek in obresti, ter odštejmo od dohodkov:

Obresti 132,011.240 gld.

Zemeljski davek 35,190.000 „

Skupaj 167,201.240 gld.

Čisti katastralni dohodek je znašal 164,939.218 „

Torej je primankljej 2,262.022 gld.

Za več nego dva milijona torej je l. 1886. poljedelec v Avstriji več izdal, nego prejel, če je plačal samo obresti od dolga in zemljski davek. A mi nismo računili drugih davkov, doklad, stroškov za cerkve, za vzdržavanje poslopij itd.

Ljubi brlec! Gospodar, kateri nikdar ne računa in ne primerja, mora priti na kant. In to se mora zgoditi tudi kmečkemu stanu pri nas, če se kmalu ne obrne na bolje, zlasti, če se kmetje sami ne zganajo in si z vsemi silami ne pomagajo.

Res hitro gre navzdol z blagostanjem našega ljudstva! Leto na leto so dolgovi večji: Za vzgled, kako so se kmečki dolgovi zvečali, preberite te številke! Pomnožili so se kmečki dolgovi:

leta 1882 za 23,770.000 gld.

„ 1883 „ 20,899.000 „

„ 1884 „ 34,831.000 „

„ 1885 „ 47,447.000 „

„ 1886 „ 30,333.000 „

Ubogo ljudstvo, kam moraš priti po tej poti! Ali ni pomoči? Da, pomoč je mogoča, pomoč mora priti. To izprevidavajo vedno bolj tudi oni, ki so kmeta izsesavali, izrabljali in se bogatili z njegovimi žulji. Tudi državniki so že spoznali, da je v Avstriji mogoče sedaj le dvoje: ali se pomaga ljudstvu, ali pa propade vsa država. Pa uradniki so še preveč v liberalnih sponah vklenjeni, da bi krepko pomagali ljudstvu. Sedaj je treba, da se kmetje najprej sami združijo v zadruga in pokažejo svetu v združenju svojo moč. Treba, da varčno gospodarijo z vsako pedjo svoje zemlje in da pametno porabijo vsak krajcar svojega premoženja.

Politični razgled.

Prihodnji torek, 17. t. m., se zopet snide *državni zbor* na Dunaju. Nekoč je rekel neki veljaven mož: „Kedar se shaja državni zbor, tedaj se tresejo avstrijski narodi.“ In to je malone istina. Kmalu bode dve leti, odkar se je po zadnjih volitvah sešel državni zbor, a do danes ni še ničesar koristnega storil, pač pa mnogo škodil ugledu naše države in davkoplačevavcem. In zakaj? Ker so si liberalni Nemci vbili v trde buče, da preje ne nehajo v državnem zboru nagajati in razsajati, dokler ne dobé zopet prejšnje oblasti v roke. Naši slovenski poslanci imajo jako težavno stališče. Prejšnji in sedanji vladi so že večkrat naznanili svoje zahteve, a doslej še vedno brez posebnega vspeha, ker v teh razmerah se tudi vlada ne more ganiti. Sedaj prideta zopet na vrsto dve važni vprašanji: državni proračun in pogodba z Ogersko. Obe te vprašanji bi morali biti že pred letom dnij rešeni, a danes je državni zbor tam, kjer je bil koncem leta 1897. In malo je upanja, da bi se ta zmešnjava v kratkem mirno in dobro končala.

Ravno taka zmeda je sedaj na *Ogerskem*. Opozicija, to so vladi nasprotne stranke, sedaj že več tednov rogovili v zbornici, ter zahteva, da mora Banfičeva vlada ogstopiti. Kakor vse kaže, preje tudi ne bode miru in reda v zbornici.

Na *Balkanu* utegne na spomlad nastati nov požar. Vsi narodi se upirajo proti turškim nasilnikom. Na *Grškem* se še od zadnje vojske niso pomirili; v *Srbiji* je vse v neredu, *Makedonci* pa se pripravljajo na boj proti Turkom. Sultanova vlada vse to dobro čuti in zbira vojake na meji, da z ognjem in mečem zaduši upor. Seveda se mali balkanski narodi ne bodo otresli turškega jarma, dokler evropske države stražijo Turka. Kedar pa Turku ugasne luč, tedaj se bodo sprijeli za njegove dežele. Za našo državo je najbolje, da je prijazna z Rusi, ker ti bodo precej govorili pri delitvi.

Amerikanci so se v zadnji vojski proti Špancam pokazali jako umazane in sebične. Pričeli so vojsko proti Špancam s pretvezo, češ, da hočejo osvoboditi otok Kubo pri Ameriki in Filippine v vzhodni Aziji. Osvobodili so pač te otoke, toda za se. Kubo bodo lahko strahovali, ker jo imajo takorekoč pred nosom, a drugače je s Filippini. Tukaj so se prebivavci uprli Špancam in Amerikanci so upornežem prišli na pomoč ter Špance pregnali. A sedaj so domači rodovi orožje obrnili proti Amerikancem, izvolili svojo vlado ter se zavezali, da se nočejo udati ameriški sili. Vstaški vodja Agvinaldo zbira svojo armado in od vseh stranij pritiska na Amerikance, ki se bodo morda še kesali, da so šli po poper na Filippine.

Italijani so šteli že mnogo milijonov, da bi se utrdili v Masavi, toda še danes niso na trdnem. Abesinski vladar Menelik jih vedno odrija proti Rudečemu morju. Skoda res za denar, katerega Italija izda za afriško puščavo, doma pa ljudstvo lakote umira.

Španija je v velikih stiskah. Zgubila je v lanskem vojski bogato Kubo in mnogo vojakov ter naredila mnogo dolga. A sedaj preti nevarnost na domačih tleh. Vrnili so se domov vojaki. Ti želé službe, a vlada ne more ustreči vsem po volji. Bati se je domače vojske.

Ob dvanajsti uri.

Peter Dobnik, zelo bogat trgovec v mestu G., je odslovil nenadoma iz službe svojega knjigovodjo Ivana Resnika. Vzroka ni vedel nihče, ker Dobnik je bil osoren mož in ni rad mnogo govoril. Tovariši Resnikovi so ugibali, kaj je vendar moralo priti navskriž med gospodarjem in Resnikom, katerega so vsi radi imeli. „Kaj nepoštenega Resnik ni storil“, so govorili, „tega si o njem ne moremo misliti. Seve, naš gospod, ki nima žene ne otrok in toliko denarja, pač ne ve, kako hudo je možu, ki zgubi kar nenadoma službo, in s strahom pričakuje dneva, ko ne bo imel otrokom dati kaj kruha!“

Slednjič se ojunaci najstarejši služabnik Debevec, in vpraša gospoda Dobnika: „Kaj pa je bilo prav za prav z Resnikom, gospod Dobnik?“

„Okradel me je“, odgovori ta.

„To je nemogoče. Ne, ne, to ne more biti. Resnik — pa kradel?“

„Da, da, okradel me je! V začetku decembra me je prosil, naj mu izplačam naprej zadnje četrtletje, da bo mogel otrokom za Božič kaj kupiti. Jaz mu odbijem prošnjo, ker se držim načela: vse ob svojem času; torej tudi ne plačam niti jeden dan preje, kakor veste. Med tem me nekdo pokliče — bila sva v moji sobi — in ko pridem nazaj, ni bilo več listnice napolnjene z denarji, katero sem pustil na mizi. Drugega človeka ni bilo v sobi, torej jo je le Resnik mogel vzeti. To sem mu tudi v obraz povedal. On se je pa čutil še razžaljenega in je ugovarjal. Beseda je dala besedo in konec vsega je bil, da sem Resnika odpustil.“

„Kaj pa če ste se zmotili, če Resnik ni tat?“

„Jaz se ne motim!“

„Pa vendar — — —“

„Prosim, pustiva to!“

„Toda ubožec ne bo dobil nobene službe več, ker se ga drži tak madež!“

„Sam je kriv! Jaz mu ne morem pomagati. Še hvaležen naj bo, ker ga nisem tožil in denarja sodnijsko nazaj zahteval! Sedaj pa dosti o tem! Ne spomnite mi več Resnika!“

Debevec odide.

Potekali so dnevi in tedni, in zadnji dan leta je napočil. Dobniku je bilo dolgčas — prodajalnica je bila ta dan zaprta — in začel je brati stara pisma, katerih je imel cel kup. Kar zagleda listnico, ono

listnico, zaradi katere je spodil Resnika iz službe, med papirjem. Svojim očem ni verjel.

„Torej sem obdolžil Resnika po krivem tatvine!“ vzklikne.

„Tvoja dolžnost je, da greš k njemu in poravnas krivico“, mu je klicala vest. „A kaj še! Jaz Dobnik, bogati Dobnik, naj prosim odpuščanja svojega služabnika? Nikoli! Jutri pošljem ponj. Gotovo je v stiski in bo rad prišel. Da ima le službo, pa je dobro. O listnici mu seveda ne omenim ničesar!“ Tako je sklenil Dobnik.

Zvečer je šel v gostilno k zlatemu jelenu, kjer ga je pričakovalo precej veselih znancev. A Dobnik ni bil nocoj za družbo. Najdena listnica mu je bila vedno pred očmi. Niti peneči šampanjec mu je ni mogel prepoditi iz glave. Znanci so se mu začeli posmehovati, češ, od kdaj neki dela vino človeka žalostnega?

Ker je videl, da ni za družbo, umaknil se je v sosedno prazno sobo in se ni dal pregovoriti, da bi šel nazaj k znancem. Domu ni hotel iti, ker ga je bilo groza samote. Tukaj je bil vsaj blizo ljudij. V polumračni sobi skriva glavo v roke in se zamisli.

„Kaj neki dela sedaj Resnik? Kako obhaja Silvestrov večer? Gotovo se mu slaba godi. In jaz sem kriv tega! Nesrečna listnica! Zakaj nisem šel takoj zjutraj k njemu in mu povedal, da sem ga po krivem obdolžil? Kako bi bil revež vesel! — A kaj! Zadnji dan leta ne bom delal neumnosti. Saj je še čas!“

Take misli so se mu podile po glavi. Polutema in mir v sobi sta ugajala njegovemu razpoloženju. Vedno bolj živo mu je stopal Resnik pred oči. Kar se mu zazdi, da stoji pred njim doktor Zarnik, bledega in silno razburjenega obraza.

„Za božjo voljo, ustrelil se je. Saj že veš, Dobnik?“

„Kdo?“

„Resnik!“

„Ni mogoče!“

„Pred jedno uro so me poklicali, a dobil sem ga že mrtvega!“

„Resnik — ustrelil! Zakaj pa?“

„Kaj jaz vem, menda za to, ker si ga spodil iz službe. Kaj pa je naredil?“

„Nič! Vedno mi je zvesto služil!“

„In ti si ga meni nič tebi nič zapodil?“

„Da, ker sem se zmotil, strašno zmotil. Mislil sem, da me je okradel; toda danes zjutraj sem dobil pogrešano listnico med papirji, kamor sem jo bil založil.“

„Ali si povedal to Resniku?“

„Ne. Menil sem, da je še jutri ali pojutrišnjem dovolj zgodaj za to. Saj veš, prijatelj, jaz, bogati Dobnik vendar ne morem iti k služabniku in mu obstati, da sem se motil. To ne gre. [Poklicati sem ga mislil k sebi in mu reči: „Resnik, sumničil sem

vas tatvine, a ne mislim več tega o vas. Vstopite zopet v službo!" In čez nekaj dnij bi se dobila ona listnica po naključji. Tako sem menil storiti, in za oba bi bilo prav. Razumeš?"

„Da, da, razumem! Sramuj se svoje prevzetnosti, ki ti brani pripoznati tudi nasproti revežu svojo zмотo. Glej, ubožec je šel s sveta ves obupan. Njegova čast je omadeževana. In ti si kriv! Te krivde ti ne izbrišejo vsi tvoji milijoni. Ti si kriv njegove smrti. Zakaj nisi šel takoj zjutraj k njemu? Sram te bodi!“

Globoko so zadele zdravnikove bosedo Dobnika v srce. Vzdigne se — in kar najedenkrat je v stanovanju Resnikovem. Na postelji leži človek; zagrnen je. Dobnik ga odgrne in vidi Resnika bledega, s smrtno kroglo v srcu.

Na tleh pri postelji čepi mlada žena. Oči se ji svetijo tako čudno, in nič ne sliši joka otročičev, ki se tresejo od mraza.

„Gospa Resnik“ — — začne Dobnik.

Nič odgovora.

„Gospa Resnik, saj me vendar poznate. Jaz sem Dobnik.“ Med temi besedami ji dene roko na ramo.

Žena se strese, plane kvišku in ga gleda tako čudno, divje, da mu kar kri zastane v žilah. Nato začne govoriti, vmes pa vpije in joka, da je umrlí mož nedolžen.

„Da, nedolžen je“, pravi Dobnik, „in pripravljen sem tisočkrat poravnati in poplačati sramoto, v katero sem ga pahní!“

„Ha, ha, poplačati! Obudi ga, oživi ga, potem bo vse dobro! O moj mož, moj mož“, zakliče blazna žena in se vrže na mrtvo truplo moževa in mu poljublja blede obraz.

„Pomirite se gospa, za vas in za vaše otroke bom skrbel jaz“, reče Dobnik, ves tresoč se groze.

„Moža mi oživi!“ zakriči čena. „Ha, ha, skrbel boš zame! Nikoli!“

Cuden, blazen smeh je odmeval od sten.

Kakor bi trenil, je bila pri oknu; po bliskovo ga odpre in se nagne čezenj. Dobnik jo hitro zagrabi z obema rokama, a ne more ničesar opraviti proti blazni ženski. Čutil je, da je ne more udržati. Še nekoliko sunkov in udarcev — in izvila se mu je iz rok in poskočila skozi visoko okno. Dobniku zastane sapa; ko pa zasliši njen padec na trdi tlak, zakriči, kar more — — —

„Za božjo voljo, kaj pa ti je?“ ga vpraša zdravnik Zarnik, ki je prihitel iz pivske sobe.

„Morilec sem, dvakrat morilec!“

„Beži no! Izpij malo kave, dobro ti bo storila.“

„Uboga ženska. O jaz nesrečnež!“ stoka Dobnik ves preplašen in prestrašen.

„Ktera ženska?“

„Tu doli pod oknom leži ubita!“

„Ni mogoče! Saj smo vendar v pritličju, in okno je komaj jeden meter visoko od tlaka. Ti se motiš prijatelj!“

Dobnik potegne roko čez čelo, mane si oči in vidi, da je v gostilni pri zlatem jelenu v posebni sobi.

„Zarnik, saj si mi ti povedal, da se je Resnik ustrelil?“

„Jaz, da bi ti to povedal? Saj sam ne vem prav nič o tem!“ odgovori dr. Zarnik. „Ko si zahteval posebno sobo in se ločil od naše družbe, smo te pustili pri miru, ker si bil tako čuden. Nihče ni bil pri tebi med tem časom. Sedaj sem prišel jaz, ker si tako zakričal.“

„Torej ni res! Potemtakem se mi je le sanjalo!“

„I, kaj se ti je sanjalo!“

„Da se je Resnik ustrelil in da je njegova žena skočila skozi okno.“

„Jaz ne vem ničesar o tem!“

„O hvala Bogu! Brž suknjo in voz!“

„Spij preje jedno črno kavo, da se dobro strezniš in k sebi prideš“, svetuje dr. Zarnik.

„Hvala, sem čisto strezen in pri pameti! Brž voz! Z Bogom!“

„Kdo pa trka tako pozno na vrata? Ej, reveži smo mi vratarji. Nikoli nimamo miru.“ Tako je godinjnal stari Jakob, vratar hiše št. 88 na zidarskem predmestju.

„Ali je gospod Resnik doma?“

„Bo že menda, če ni kam šel!“ odvrne nejevoljni Jakob. A Dobnik ga ne posluša, marveč leti po stopnicah in pozvoni. Resnik pride odpirat.

„O dragi, zvesti Resnik, oprostite mi! Prosim vas odpuščanja.“

„Kaj pa je vendar, gospod Dobnik?“

„Tu je ona nesrečna listnica. Ali jo smem dejati v zibelko vašemu Janezku? Odpustite mi, prosim vas, gospod Resnik!“

„Saj vam odpuščam, gospod Dobnik, čeprav ste me tako hudo razžalili.“

„Vem, da sem vas!“ odgovori Dobnik. „A še je čas, da vse popravim. Vaša žena še živi?“

„Seveda! Zakaj bi ne?“

„Jutri torej pridite zopet v službo, gospod Resnik. Plače bodete imeli še jedenkrat toliko kakor preje. Saj pridete?“

„Gospod Dobnik, tako me še ni nihče razžalil, kakor vi!“

„Vem, vem, priznam to; toda novega leta ne bodeva začela v prepiru in sovraštvu. Tu je moja roka. Vdarite! Velja!“

Počasi mu poda Resnik roko.

„Hvala vam, gospod Dobnik! O, da bi vsak priznal tako pošteno svojo zmotu in jo popravil kakor

vi!“ reče vsa vesela in hvaležna Resnikova žena, ki je prišla med tem v sobo. „Bog nam daj obilo blagoslova v novem letu!“

Misijonska poročila.

Na tem mestu hoče poročati „Domoljub“ svojim bralcem o katoliških misijonih. Kaj pa so misijoni? Večina „Domoljubovih“ bralcev pri tej besedi misli brž ko ne na misijone, ki se že nekako 30 let sem tako lepo vrše po naših župnijah. Taki misijoni so nekake duhovne vaje, ki so v duhovnem oziru velike koristi in važnosti za vsako faro. Zlasti letos in prihodnje leto vršili se bodo taki misijoni če le mogoče po vseh župnijah; tako bi po želji gorečega ljubljanskega knezoškofa prenovljeni na duhu najlepše nastopili dvajseto stoletje.

Toda misijoni, o katerih smo se namenili tukaj pisati, so drugačni. V misijonskih poročilih naznačevali bomo namreč, kako misijonarji, poslani od sv. cerkve, širijo edinozveličavno vero po onih krajih, kamor ona še ni prodrla ali koder se še ni utrdila. A predno začnemo poročati, kakošno je najnovejše stanje misijonov, bo dobro, če opišemo nekoliko početek in zgodovinski razvoj katoliških misijonov.

Prvi misijonar, veliki „poslanec božji“, je bil edinorojeni Sin božji Jezus Kristus sam. Saj je prišel na svet „iskat in rešit, kar je bilo izgubljenega“. Da bi se pa ta vzvišeni namen, ki ga je privedel na zemljo, izvrševal vse dni do konca sveta, vstanovil je sveto cerkev; in ta cerkev je poklicana, kakor je pokazal on sam v priliki o gorčičnem zrnu, da se razširi po vsem svetu, tako da bo naposled „en hlev in en pastir“. In tako je že on sam razposlal svoje učence kot prve oznanovalce sv. vere; in naročil jim je, „naj gredó po vsem svetu in oznanujejo evangelij vsem narodom“. In apostoli so ta svoj poklic dobro razumeli. Saj piše apostol Pavel: „Kdor koli kliče v ime Gospodovo, bo zveličan. Kako bodo tedaj vanj klicali, v katerega niso verovali? Ali kako bodo vanj verovali, od katerega niso slišali? Kako pa bodo slišali brez oznanovalca? Kako pa bodo oznanovali, ako niso poslani?“

In tako so šli apostoli-misijonarji med neverni svet: Peter v Antiohijo in Italijo, Pavel na Grško, Janez v Malo Azijo, Andrej v Ahajo, Filip v Frigijo, Tomaž v Indijo itd. in so bili v svojem misijonskem delovanju tako blagoslovljeni, da so videli še s svojimi očmi, kako so po večjih mestih tedanjega rimskega cesarstva v Evropi, Aziji in Afriki vzklikle mnogobrojne krščanske občine.

A tudi nasledniki apostolov, zlasti nasledniki sv. Petra, rimski papeži, so smatrali kot svojo prvo nalogo razširjati vedno dalje vero krščansko. Od njih na Španjsko, Francozsko in Angleško pošiljani oznanovalci sv. vere so imeli tako velik uspeh, da je mogel cerkveni pisatelj Tertulijan proti koncu II. stoletja reči paganom: „Od včeraj smo, in vendar smo napolnili vse, kar je vaše: vaša mesta, otoke, trge, vasi, vaše zbornice, celo cesarski dvor in starešinstvo.“

Zgodaj že prišli so spoznavalci sv. vere v pokrajine sedanje Avstrije in Nemčije. Ko

so bili pa ustanovljeni cerkveni redovi, se je vera še hitreje razširjala. S pomočjo teh redov se niso prenavljale samo duše ljudi, temveč celo življenje in vse obličje zemlje, ker so misijonarji s krščansko vero vred razširjali ob enem tudi omiko in vedo. Za nas Slovence sta zlasti znamenita apostola-misijonarja sv. brata Ciril in Metod, ki sta našim prednikom proti koncu 9. stoletja prinesla zaklad sv. vere.

S križarskimi vojskami se je misijonsko delovanje znova povzdignilo. V dežele, od kristijanov prisvojene, so papeži takoj poslali oznanovalce sv. vere ter ustanovili nove škofije ali pa obnovili stare, od mohamedanov razdejane. In to so storili tem ložje, ker so ob tem času nastali novi cerkveni redovi; zlasti frančiškani in dominikanci so si kot minijonarji pridobili posebnih zaslug.

Ko se je pa odkrila Amerika in Avstralija, odprlo se je misijonskemu delovanju katoliške cerkve novo široko polje. Res da so imeli misijonarji opraviti z deloma čistó divjimi narodi; toda njihovi srčnosti, vztrajnosti in zlasti sili božje pomoči so se morale umakniti vse ovire. Malo desetletij mine — in slava Odrešenikova zadoni v jezikih, kakoršnih do tedaj še ni bilo slišati; vsi duhovni redovi so se kar skušali, kateri bo v na novo odkritih deželah pridobil Kristusu največ duš. Avguštincom, dominikancem, frančiškanom, kapucinom in karmeličanom ko se pridružili še jezuiti, ki so k navadnim redovnim obljubam dodali še jedno: da jih lahko pošljejo papeži kamorkoli kot misijonarje.

Vsled te velikanske razsežnosti misijonskega delovanja so morali naposled papeži misliti na to, kako bi se osnoval nekak osrednji zavod, ki bi vodil vse misijone enotno. Že Gregor XIII. (1572—1585) je storil prvi korak, ker je določil v Rimu v ta namen stalno komisijo treh kardinalov. Gregor XV. pa je leta 1622. ustanovil še sedaj obstoječo kardinalsko kongregacijo (družbo), imenovano „propagando“, katero je Urban VIII. spopolnil z ustanovitvijo velikega misijonskega kolegija (zavoda). Ta zavod je imel in ima namen, vzgajati mlade ljudi iz vseh dežel svetá za prihodnje misijonarje.

Naravnost čudovito je, koliko je to enotno vodstvo misijonov v propagandi storilo za razširjenje sv. vere po najbolj nepristopnih in oddaljenih krajih. Cela vrsta divjih rodov po Severni, Srednji in Južni Ameriki je bilo pridobljenih za Kristusa, tako da štejemo danes v tem delu sveta nad 56 milijonov katoličanov.

V Aziji je zlasti sv. Fračisek Ksaverij, „apostol Indije“, dosegel neverjetnih uspehov. Tja v Japan in na Kitajsko je raztegnil svoje neutrudno delovanje in krstil nad milijon ljudi. Njegovi in njegovih naslednikov uspehi so bili sicer pozneje vsled strahovitega preganjanja zopet uničeni. A vendar je velik del Japoncev brez duhovnikov ohranil krščanstvo in l. 1872 je ta država po skoro 250 letnem presledku zopet odprla vrata krščanstvu. Danes štejemo tam zopet nad 50.000 katoličanov pod štirim škofi. V velikanski kitajski državi so imeli misijonarji, vedno velike težave in zapreke in vendar je danes tam nad pol milijona katoličanov; v Av-

padni Indiji nad 700'000, v Prednji Indiji v 28 nadškofijah in škofijah nad poldrugi milijon. — Velikanski so bili tudi vspehi v Afriki in Avstraliji. —

Toda prišla je francoska revolucija in poleg druge škode, katero je povzročila, so vsled nje veliko trpeli zlasti katoliški misijonarji. Samostani so bili odpravljeni, misijonske ustanove na Francoskem, Spanskem, Portugalskem in v Ameriki — celo propaganda v Rimu — so bile oropane svojih dohodkov. Z odpravo propagandnega semenišča za misijonarje in samostanov je bil zadan velik udarec misijonskemu delovanju.

Sicer je bila propaganda po Piju VII. z velikimi žrtvami in trudi zopet poklicana v življenje, poleg tega so bila v raznih pokrajinah zopet ustanovljena razna prostovoljna društva za vzdrževanje misijonov — vendar še le po ustanovitvi tako zvanega „lion-skega misijonskega društva“ se je misijonsko delo vnovič tako poživilo, kakot zasluži. A o tem prihodnjič.

Kaznovana neuljudnost.

Vrhovni poštni ravnatelj angleškega kraljestva, vojvoda Norfolški, pride na pošto v Hemširu in odda poštini upraviteljici in telegrafistinji lastnoročno pisan telegram. Upraviteljica je bila ravno slabe volje. Ko prebere telegram, ga dá vojvodi (katerega ni poznala) nazaj, rekoč: „Podpišite se spodaj!“ „Saj sem se“, odgovori vojvoda. „Nikar ne vganjajte neslanih dovtipov“, reče gospodična. „Norfolk je ime neke grofije, ne pa priimek kakega človeka. Sicer pa storite, kar vam drago. Če se nočete podpisati s pravim imenom, ne oddam telegrama.“ Vojvoda se prikloni in odide. Kmalu pa pride nazaj in prinese zopet drug telegram: „Sedaj je pa uradni telegram, gospodična; prosim, da ga nemudoma oddaste!“ Gospica prebere hitro besede, ki so se takole glasile: „Poštno ravnateljstvo, London. Gospica, ki ima službo pri brzobjavnem uradu v Hemširu, se obnaša predrzno in neuljudno proti občinstvu. Zahtevam, da se takoj odpusti iz službe. Norfolk, vrhovni poštni ravnatelj.“ Seveda je gospica jokala in prosila, naj ji vojvoda odpusti; a mož se ni dal preprositi. Neuljudna in nepostrežljiva telegrafistinja je morala iti. O ko bi tudi na naše pošte po deželi pogledal včasih kak vojvoda Norfolški! Marsikje bi našel dovolj dela. Gospice pozabijo včasih, da so one zaradi ljudij na pošti, ne pa ljudje zaradi njih. Ni še dolgo tega, ko je posvetil nek avstrijski nadvojvoda prav dobro preprijaznemu poštnemu uradniku v Trstu, in ga naučil — „manire“!

Čarovnik in marokanski sultan.

Slavni čarovnik Belakini je prišel na svojem potovanju tudi v Maroko, glavno mesto marokanskega cesarstva v Afriki. Doletela ga je izredna čast, da je smel kazati celo pred sultanom svojo umetnost in čarovnijo. Ko je že precej dolgo delal čudne, izvanredno zanimive stvari, pokazal je slednjič še najbolj znamenito umetnost, s katero je povsod kar očaral gledalce. Vzel je namreč dva goloba, jednega belega kakor sneg, drugega sivega in jima je odrezal glavi. Nato dene belo glavo na sivega goloba in sivo glavo

na belega goloba ter ju spusti, da letata po sobi. Sultanu je bilo to zelo všeč. Kar najedenkrat pokliče sultan k sebi dva sužnja, belega in črnega, in zapove, naj še tema dvema odreže glavi ter jih zamenja, tako da bo imel zamorec belo glavo, beli suženj pa črno. Belakini se prestraši, a hitro odgovori: „Veličanstvo, moje orodje in vsa priprava je danes narejena in uravnana le za golobe. Najmanj 14 dnij potrebujem, da jo pripravim za človeške glave!“ — „Dobro“, pravi sultan, „dam ti časa 14 dnij; med tem se pa dobro pripravi!“ Belakini ni čakal še en dan ne, temveč jo takoj popihal iz cesarstva sultanovega, kjer je prišel v tako zadrego.

Redek učenjak.

Nedavno stopi v neki francoski vasi proti večeru ondotni domači župnik v župno cerkev, da tam po navadi opravi svojo molitev. Kar zagleda, da kleči star, gosposko oblečen mož pred oltarjem Matere Božje, ter prav pobožno moli. Župnik ne mara tujca motiti v njegovi pobožnosti, se zato pomakne nekoliko nazaj in opravlja svojo molitev. Čez nekaj časa se tuji mož vzdigne, stopi k župniku in ga prijazno nagovori: „Dovolite, gospod župnik, da se vam predstavim. Jaz sem Sevrél, saj po imenu vam znani prirodoslovec. Zamudil sem vlak; časa do prihodnjega vlaka nisem vedel boljše porabiti, kakor da nekoliko pomolim v vaši prijazni cerkvi.“ Taki učenjaki so dandanes sicer bele vrane, zato pa tistim, kar jih je, tem večja čast!

Doktor — „živinozdravnik“.

Mlad doktor zdravilstva se je v odlični družbi hotel ponašati s svojim liberalnim mišljenjem. Med drugim začne tudi modrovati, da človek prav za prav ni nič drugega, kakor žival in da se bistveno ne loči od psov, mačk, prašičev in podobnih živali. Celi družbi je že presedalo neslano govorjenje; a nihče se ni mogel ojunčiti, da bi mu povedal, kar mu je šlo. Naposled vstane star, zelo čislán zdravnik in ga krepko tako-le zavrne: „Mladi gospod! Dosedaj sem vas klical vedno: „gospod tovariš“ in prav mi je bilo, če ste me tudi vi tako klicali. Ker sem pa slišal danes iz vaših ust, da so ljudje živali, a jaz nikakor nisem vaših misli, zato vam prepovem, da me še imenujete „gospoda tovariša“ in tudi jaz vas ne morem več tako zvati, temveč le še — živinozdravnika! Ste me li razumeli, gospod živinozdravnik?“

Prilike.

Mladenčiči so ogli,	Možje so viharji,
Ki se spepelé,	Vihar se zbučí, —
Devicé so cvetke,	Žené so pa zvezde,
Ki cvet svoj zgubé.	Njih svit otemní.

Vsi — ogli, cvetice,
In zvezde, vihar,
Slavite Gospoda:
Gospodov ste dar!

Slovenski novičar.

Kranjsko.

(**Našim naročnikom.**) Upravništvo „Domoljuba“ prosi potrpljenja, če tudi pri tej številki lista ozir razpošiljanja še ne bo vse v redu. Zarad preobilnega dela v tem času nismo mogli še vrediti naročila onih, ki so se oglasili zadnje dni. — Novim naročnikom še lahko postrežemo z dosedanjima, a prosimo, da se oglašé kmalu.

(**Današnja številka „Domoljuba“**) se je tiskala na novem velikem stroju, katerega goni elektrika, v **11 tisoč izvodih.**

(**Katoliška družba**) napravi v nedeljo 22. t. m. zvečer ob 1/2 6. uri zabavni večer v Katoliškem domu. — K obilni udeležbi vabi odbor vse ude in prijatelje družbe.

(**Poklonitev.**) Premilostljivi stolni prošt ljubljanski dr. Klofutar in prošt novomeški dr. Elbert sta se dné 12. januarja poklonila prevzvišenemu knezu in nadškofu goriškemu v imenu duhovščine ljubljanske škofije in mu v hvaležen spomin izročila lepo sliko Prevzvišenega. Globoko ginjen se je Prevzvišeni zahvalil za ta novi izraz udanosti in ljubezni duhovščine ljubljanske škofije.

(**Kanonične vmeščenj**) so bili 2. januarja gg. Jurij Drnovšek na Žabnico, Janez Piber na Bohinjsko Bistrico in Frančišek Avšec na Brusnice.

(**V mašnika posvečen**) je bil dné 27. decembra v knezoškofijski kapeli č. P. Akurzij Križan in je na novega leta dan pel v Varaždinu novo mašo.

(**Premeščen**) je g. Jožef Dostal, dosedaj kapelan in župni upravitelj v Višnji gori, kot kapelan v Trnovsko župnijo v Ljubljani.

(**Vseslovenska delavska slavnost**) se bode vršila dné 28. maja t. l. v Ljubljani. Želeti je, da bi društva, ki so lani naznanila svojo udeležbo, takoj izjavila, ako še ostanejo pri svojem prvotnem sklepu, da se more slavnost prirediti na kolikor mogoče široki podlagi. Bratska društva in prijatelje po Slovenskem prosimo, naj takoj prične s pripravami. S primerno upeljanim varčevanjem n. pr. s tedenskimi doneski, bi bilo mogoče, dosedaj zglášeno število slovenskih delavcev pri slavnosti še potrojiti. Hrvatje in Čehi bodo pri slavnosti častno zastopani. Spominjajte se z blagohotnimi darovi tudi zastave „slovenske krščansko-socijalne zveze“, ki se ob slavnosti slovesno blagoslovi! Vsi dopisi gledé slavnosti naj se pošiljajo g. Luki Smolnikarju, stolnemu vikarju v Ljubljani. — Pripravljalni odbor.

(**Naša straža.**) Dné 4. januarja je bila v Ljubljani ustanovna seja odbora „Naše straže“. V pravni in gospodarski odsek je bilo izvoljenih po

15 odbornikov, vsi drugi na občnem zboru izvoljeni odborniki so člani informacijskega odseka. — Vsak odsek si je na to izvolil svoje načelnništvo. V pravnem odseku: načelnik posl. dr. Danilo Majaron, tajnik V. Švajcer, drugi tajnik dr. J. Dečko. — V gospodarskem odseku: načelnik dr. I. Šustersič, tajnik dr. Brejca, drugi tajnik I. Rojec. — V informacijskem odseku: načelnik dr. V. Krisper, tajnik L. Smolnikar, drugi tajnik Josip Rozman. — Ta glavni odbor devetero članov je izbral iz svoje srede za skupnega načelnika dr. I. Šustersiča, za namestnika dr. Krisperja, za glavnega tajnika dr. Brejca in za blagajnika L. Smolnikarja.

(**Cerkev na ljubljanskem barju.**) Ker je pokojni Kosler zapustil 6000 gld. za cerkev na Karolinski zemlji in bode mestna občina ljubljanska skozi 10 let darovala letnih 500 gld., mislijo kmalu začeti s pripravami za zidanje cerkve.

(**Nagrade za stare zaslužne posle,**) ki so po več let v eni in isti kmečki hiši služili, je glavni odbor kmetijske družbe razdelil pred božičnimi prazniki. Prošenj je došlo 215, in ker je bilo le 15 nagrad na razpolaganje, prišli so le oni na vrsto, ki so služili nad 45 let v eni in isti hiši. Nagrade so dobili: po 20 gld. Mejač Janez iz Senožet (služi 68 let), Perko Neža iz Spodnjih Domžal (63 l.), Debeljak Martin iz Martinvrha (61 let), Hrašček Luka iz Gornjih Vrem (57 let), Furlan Katra iz Senožet (46 let); po 10 gld. so dobili: Mikelič Janez iz Pijavce (54 let), Požar Jurij iz Dolnjih Vrem (54 l.), Benda Anton iz Strmol (51 let), Knapp Martin iz Kožljeka (50 let), Štajner Jure iz Križevca (50 l.), Čevlikar Jera iz Dobenega (49 let), Komac Janez iz Zg. Laz (48 let), Puc Jožef iz Polja (47 l.), Dolžan Lovro iz Srednje vasi (47 let), Berčič Tomaž iz Loga (46 let.)

(**Nov železniški načrt.**) Nek zagrebški podjetnik je dobil dovoljenje na jedno leto, da sme pričeti s pripravami za železnico od Kamnika skozi tuhinjsko dolino na Vransko in Gomilsko do postaje Polzela-Braslovca.

(**Pri dopolnilni volitvi**) v kranjskem veleposestvu za deželni zbor je bil nmesto odstopivšega grofa E. Auersperga dné 9. januarja izvoljen Anton Ulm, veleposestnik v Klevevžu na Dolenjskem. Slovenci se niso udeležili volitve.

(**Poštna zveza Horjul-Vrhnika.**) S 1. februarjem se prične med Horjulom in Vrhniko vsakdanja vožnja pošta.

(**V Lahovičah**) je bil zopet za župana izvoljen posestnik Matija Bobnar, za svetovalca pa posestnika Janez Dežman in Valentin Kos.

(Medvedko vstrelil) je pred kratkim knez Karol Auersperg v gorovju blizu Borovca na Kočevskem. Zasedili so mrcino v brlogu ter s kamenjem zadelali vhod. Ko so zastavljen vhod odprli, planila je zver z veliko silo ven. V begu hudo obstreljena, se je vlekla tri četrt ure daleč v gozd, kjer je naposled obležala. V telesu je nosila tri mladiče, kakor podgane velike. Redko zver, 134 kg. težko, so poslali za knezom na Nižje Avstrijsko.

(Prvo toplo večerje) so dobili vojaki po vseh vojašnicah dné 2. januarja, kot prvi delavnik tega leta.

(K dopisu iz Vodice) v 1. št. »Domoljuba« dostavimo, da nagla smrt dekleta, ki je umrlo v cvetji svojih let, ni v nikaki zvezi s prej omenjenim pobojem. — Dekle je bilo božjastno in je umrlo naravne smrti, dasi je bilo drugače čvrsto. Morda je božjast provzročila smrt. Našli so jo zjutraj mrtvo v postelji. — Naj se torej dopisu ne podtika ničesar, kar ni v njem izražena. Oni »čujte . . .« pač ne pomeni družega, kot 1. fantje, čujte . . ., ogibajte se slabe tovaršije, brezdelja in pijančevanja; 2. ljudje, čujte . . . ker »odprta noč in dan so groba vrata — al dneva ne pové nobena prat'ka.« (Preš.)

(Z Dobrove) se nam obširno poroča, kako se je od 14—22. decembra pr. l. ondi vršil sveti misijon. Ker smo v zadregi s prostorom, zato samo ob kratkem omenjamo, da se je sv. misijon, katerega so vodili preč. gg. očetje lazaristi, izvršil prekrasno in v vsestransko zadovoljnost. Ob sklepu je presvetli knez in škof slovesno sprejel mladeniče in dekleta v »Marijino družbo«, vodil procesijo ter imel prekrasen sklepni govor. Bog daj na srečo prenovljenim Dobrovčanom one milosti, ki jim je sedaj najbolj potrebna: vztrajnosti in stanovitnosti!

Koroško.

(Električno razsvitljavo) nameravajo vpeljati v Celovcu. Morda imajo tam več denarja, kakor v Ljubljani?

(Velike vojaške vaje) vršile se bodo letos na Koroškem. Udeležil se jih bo naš cesar in bajé tudi nemški cesar Viljem.

(Požar.) Dne 13. dec. je pogorelo devet planinskih koč na Bistriški planini. Goreti je začelo nakrat na treh mestih. Samo eden posestnikov je bil zavarovan.

(Samomor.) V Vajtensfeldu si je prerezal vrat 39 letni čevljar Grajer, v Beljaku se je ustrelila uradnikova soproga H. Dekleva, v Celovcu se je o b e s i l posestnik in gostilničar Porta. Kam jadramo?

(Zavod za gluhoneme) je z začetkom tega leta vzel deželni odbor v svojo oskrb. Doslej je ta zavod, ki obstoji že 50 let, vzdrževalo posebno društvo. Letos zgradijo za gluhoneme in slepe stroke veliko poslopje.

(Koroški učitelji) hočejo, da se jim povišajo plače. Šele dve leti je od tega, kar je deželni zbor uredil in povišal učiteljem plače in sedaj zopet delajo na to.

Primorsko.

(Goriškega deželnega zbora) II. seja je imela biti v soboto dne 7. jan. Ker pa ni bilo italijanskih poslancev, je predsednik dr. Gregorčič naznanil, da je zbor nesklepčen ter sejo preložil na drugi dan. Italijani nikakor nočejo privoliti v ustanovitev deželnega šolskega zaloga.

(Deželni glavar goriški grof Koronini odstopil.) Primorski listi poročajo, da je to storil Italijanom na ljubo, zlasti zato, da se odloži razprava o predlogu za deželni šolski zalog, katerega je baje on prisiljen po vladi predložil deželnemu zboru. Drugi pa zopet drugače sodijo. Deželni glavar je bil namreč zastopnik mesta goriškega. Ker pa je mestno starešinstvo protestovalo proti deželnemu šolskemu zalogu in je posebno odposlanstvo to sporočilo grofu, je isti seveda moral odstopiti. Težko je povedati, kako se bo ta štrena razmotala.

(Sramota!) Dne 6. jan. je druhal, nahujskana že od shoda v goriškem gledališču, plačana valila se po mestu. Pred knezoškofijsko palačo je divje razgrajala. In sedaj že nekaj dni sem opazujemo pred to palačo c. k. r. stražo, katera mora varovati stanovanje prevzvišenega kneza in nadškofa pred izbruhi nahujskane mestne svojati. To je sad laške kulture!

Štajersko.

(Razmere na Spodnjem Štajerskem.) Te razmere so za Slovence silno žalostne. Vladajoči uradi štajerske dežele nas nočejo poznati. Vse službe, katere ima oddajati dežela, so skoro izključno v nemških rokah. Za Štajersko je ustanovljena posebna kmetijska družba. Kaj stori ona za Slovence? Skoro nič, ona nam je tuja. Kaj stori deželni odbor za prometna sredstva med nami? Nič. Za izobrazbo Nemcev se ustanovljajo vse različne šole. Za spodnještajerske nemške ostanke in vsiljence se vzdržuje sedaj v Ptujju celo popolna gimnazija. Za Slovence pa se ne ustanovi nobena gimnazija. Mi nimamo na Spodnjem Štajerskem nobenega slovenskega učiteljišča, nobene meščanske šole, nobene vinarske, nobene sadjarske, nobene obrtne šole — mi Slovenci od dežele nimamo popolnoma ničesar. Dežela nas pozna le kot davkoplachevalce! Zato je opravičen naš klic: »Proč od Gradca!« Slovenski Štajer naj se samostojno vredi. To je glavna točka našega programa! — Pri teh razmerah je popolnoma na mestu.

(Izjava slovenskih deželnih poslancev štajerskih) z dné 29. dec. 1898, v kateri se z ozirom na te

žalostne razmere in z ozirom na ponovljene obljube vlade zahtevajo od slovenskih državnih poslancev najodločnejšega postopanja nasproti vladi!

(Znamenit gospodarski shod) je bil dne 12. jan. v Mariboru, katerega je sklical vneti jareninski kapelan Gomilšček. Na shodu je govoril državni poslanec dr. Krek o splošni potrebi gospodarske organizacije. Za njim sta jako zanimivo poročala o delovanju in vseh obstoječih zadrug: o žalski njen ustanovitelj g. Kač, o horjulski pa gosp. Stanovnik. Za njima je pojasnoval tajnik »zveze slovenskih posojilnic«, g. Jošt o prednostih Rajfajzenovih posojilnic in navduševal navzoče, da jih ustanavljajo. — Vdeležilo se je shoda 180 vabljenih oseb. Dvorana v hotelu »Evropa« je bila polna. Shod je popolnoma dosegel svoj namen.

(Ogenj.) V noči od 26. do 27. decembra je po neprevidnosti nastal ogenj v nedavno na novo postavljeni »Vili« graščinskega oskrbnika v Kozjem na Žabjeku. V izbi v zgornjem nadstropju, v katerem je stanoval živinozdravnik, je nastal ogenj. In res ni čuda! Poleg peči je bil zaboj za pepel; v ta leseni zaboj se je djal ta večer žareči pepel in tako je jel tleti zaboj, pod zabojem pa tudi strop. Hitro ko so zapazili ogenj, so prihiteli gasilci in ga zadušili. A proti jutru 27. decembra se jame zopet dvigati črni dim proti nebu. Žaganje namreč, katerega je bilo med obema stropoma skoraj za pedenj na debelo nasutega, je telo še dalje. Uničeno je bilo tramovje in strop, okna pobita. — Skupne škode je okoli 200 glđ.

Drobtinice.

Velikanski viharji. — V četrtek, dné 12. jan. in naslednji petek razsajal je po severnih krajih Avstrije, zlasti na Dunaju, dalje po Nemčiji in po vsej Angliji grozovit vihar; snežilo je in toča je bila. Mnogo dreves je s korenino izruvanih, strehe in dimniki so poškodovani, s streh padajoča opeka in steklo z oken je ranilo več oseb, sploh je mnogo ljudi poškodovanih in ponesrečenih ter mnogo ladij potopljenih.

Vživanje opojnih pijač (alkoholizem). — V Združenih državah ameriških je alkoholizem v desetih letih požrl 600.000 dolarjev, umoril 300.000 ljudi, vrgel 100.000 otrok v sirotišnice, spravil 150.000 ljudi v ječo, povzročil najmanj 1500 ubojev in 2000 samomorov. Zdravniki se ujemajo v tem, da pijančevanje najbolj polni norišnice.

Duhovniške ustanove za dljake. — Nedavno je neki učenjak objavil, koliko dijaških ustanov so napravili duhovniki po avstrijskih deželah. Skupna ustanovna glavnica znaša 6 milijonov 376 tisoč glđ.

dinarjev. Na Kranjskem je po tem poročilu 137 teh ustanov, ustanovna glavnica pa znaša 249 tisoč glđ., ki donša letnih obresti 9652 glđ. In vendar trdijo nekateri, da duhovniki niso prijatelji omiki!

Velikanska steklenica. — Napraviti jo je dala v Friburgu tovarna, kjer se izdeluje šampanjsko vino. Dolga je 8 metrov, v premeru ima dva in pol metra, tehta 28 centov in drži 15 tisoč litrov.

Ogromen hleb sira. — Kanadska vlada v Severni Ameriki, hoteč pokazati Evropi, kako cvetě tam živinoreja, je dala napraviti ogromen hleb sira, ki tehta 10 tisoč kilogramov. Potrebovali so za ta hleb 207.250 litrov mleka od 12 tisoč krav.

Ptičji lov v Italiji. — Obče znano je, da so lačni Italijani strastni morilci vsakovrstnih ptičev. V Lombardiji je ptičji lov z mrežami dovoljen od 20. septembra do 20. oktobra. A ljudje se malo zmenijo za prepovedani čas. Koliko ptičev polové, razvidimo iz poročila nekega švicarskega lista, ki piše, da je pet kmetov v 14 dneh nalovilo nad 43 tisoč ptičev. — Kdaj bode pač Italija upeljala varstvo ptičev?

Koliko povžlje zajec? — Neki sleški lovec je skozi eno leto krmil ujetega zajca na svoji pristavi. Zajec je povžil vsak dan 2 kilograma sena, 750 gramov pese in steklenico mleka. Tisoč zajcev bi torej potrebovalo v teku enega leta 730.000 kilogramov sena in 273.000 kilogramov pese, kar bi bilo vredno krog 15.000 glđ. To naj si zapomnijo kmečki gospodarji pa — preveliki prijatelji zajcev!

Narodno gospodarstvo.

Kopanje jam za drevesa. Jame za drevesca, katera hočemo saditi pomladi, moramo skopati uže jeseni, ali vsaj po zimi. To pa radi tega, da zemlja zmrzne in se razkroji. Jame naj se kopljejo široke eden do dva metra. Posebno globoko pa ni treba kopati, kajti če je zemlja na globoko zrahljana, dela drevesu korenine nizzdol. V globočini pa koreninice ne dobé hrane, kajti le blizo površja je zemeljska plast rodovitna. Tudi svitloba in gorkota vplivata le bolj na gornjo zemeljsko plast. In pod vplivom svitlobe in gorkote se koreninice razvijajo. Zato opazujemo uže pri divjih drevesih, da so gorenje korenine mnogo debelejši, kakor spodnje.

Pri kopanju jam devamo zgornjo rodovitno prst na jedno stran, spodnjo mrtvo pa na drugo stran jame. Drevesca ne smejo stati preveč blizo jedno zraven drugoga, sicer ne dobé zadostnega živeža iz zemlje in tudi solnce ne more razgreti zemlje v gostem drevju. Jame kopljimo torej 10—12 metrov vsaksebi za črešnje, orehe, hruške in jablane. Za

češplje pa pet do šest metrov. Bolj ko je zemlja pusta, bolj narazen naj bodo jame. Kjer je zemlja zelo nerodovitna, moramo za vsako jamo nekoliko boljše zemlje dopeljati in tako spodnjo mrtvo prst nadomestiti. Ako hočemo saditi ob cestah, skopljimo jame štiri metre od skrajnega cestnega roba, potem se ni bati, da bi drevo delalo cesti škodo. Cesto bomo pa le olepšali in prijetno bode po njej hoditi v senci sadnega drevja.

Gozdarstvo. — Vzdrževanje in gojenje gozdov in lesov vrejajo posebni postavni predpisi. In to je tudi potrebno. Gozd ni samo kras naše zemlje, temuč je tudi velicega gospodarskega pomena. Koliko se skupi samo za les iz pametno gojenih gozdov. Poleg tega so gozdje tudi velicega pomena, ker zabranjujejo neredno, divje in deročče odtakanje deževnice in snežnice.

Zatorej pazi država na gozdarstvo, in sicer imajo to nalogo politične oblasti. Pri okrajnih glavarstvih so posebni uradniki, ki se pečajo le z gozdarstvom, ravno tako pri deželnih vladah.

Brez posebnega oblastvenega dovoljenja ne sme se gozd rabiti v druge svrhe, kot samo v gojenje lesovja.

Kedor rabi gozdna tla v druge svrhe, tega zadene kazen.

Tudi je strogo prepovedano gozdne parcele pustošiti. Nikdo ne sme gozda tako izsekati, iztrebiti ali izžgati, da bi gozd bil nesposoben in nerabljiv za daljno gojenje lesovja, da bi torej drevesa tam sploh več ne rastle ali pa, da bi le malo upanja bilo, da bi se tam drevje zopet razplodilo.

Tudi ne smeš svojega gozda tako izsekati, da bi prišel sosedov gozd v nevarnost, da ga polomi veter.

V varstvo gozdov nastavljeni so posebni zapriseženi gozdni čuvaji, kateri so v službi oboroženi.

Pameten in previden gospodar tudi sam varuje svoje gozde s tem, da ne seka brez pameti lesa iz njih, da ne pušča v lesovje koz, posebno pa s tem, da vsak gozd, ki ga je po predpisih zakona izsekal, kar najhitreje zopet pogozdi in zasadi.

Vzgoja.

Povabili ste me, gospod urednik, da bi Vam napisal kaj o vzgoji. Predno pa jamem ustrezati Vaši želji, ne morem, da bi Vam ne povedal, kakó da mi „Domoljub“-ček ugaja, odkar je začel romati po svetu v novi suknjici. Ceprav si jo je malo pristrigel, pa je zato bolj čedna, olikana, očem prikupljiva. Celó glavico svojo si je uredil, počesal si je lase, pogladil si čelo in lice, takó da se nam sedaj predstavlja kot prav prijazen možiček. Zató pa tudi upam,

da ga bodo v tej novi obleki in obliki še tem rajši sprejemali in pozdravljali po slovenskih hišah, kadar pride do njih, ter poslušali njegovo podučno in kratkočasno pripovedovanje. „Domoljub“ zdi se mi kakor potovalen učitelj slovenskega ljudstva, ki roma od hiše do hiše, pripoveduje, kaj je videl po svetu novega ter daje ljudem razne koristne nauke. Naj bi ga pač v premnogih hišah, kjer ga dosedaj niso poznali, hoteli sprejeti v hišo, — ali da naravnost rečem: naj bi pridobil še mnogo več naročnikov in bralcev.

Posebno mi je še všeč „Slovarček nenavadnih besedi“. To je nekaj novega in kaj potrebnega! Kolikokrat se ljudje pritožujejo, da ne razumejo, kar beró, ker je preveč učenih besedi vmes pomešanih! „Domoljub“ bo vsako stvar kolikor mogoče po domače povedal; kar se pa ne dá po domače povedati, to bo razjasnil. To se pravi res ljudi učiti, izobraževati. Kajti s samimi starimi besedami v novem času, ki si je izmislil toliko novih reči, ne moremo izhajati.

Od mene torej hočete imeti, da bi Vam pisal o vzgoji. Prav pravite! Kje se bolj podá govoriti o vzgoji, kakor v »Domoljubu«? Domoljub je človek, ki ljubi svoj dom, domačijo, domovino. Dom, — s tem se pa ne misli samo domača hiša, ampak vse, kar je domačega Najbolj dragoceno domače blago pri vsaki hiši pa so otroci. Niti lepo urejena hiša, niti dobro obdelano polje, niti prostoren hlev z dobro ugleštano živino ne odvaga enega ubogega otročaja, ki leži in vpije v zibki.

Tožbe o sprijenosti mladine so vedno bolj pogoste, vedno bolj glasne in vedno bolj opravičene. A kaj pomaga tožiti! Delajmo, da bo postalo drugače. Meni se zdi, da se za vzgojo mladine vse premalo stori. Hočemo boljših časov, treba — boljših ljudij. Hočemo boljših ljudij, moremo več za vzgojo mladine storiti. Kakoršna mladina, tak bo tudi prihodnji rod.

Mladino moramo vzgojiti ali vzgajati, pravimo. »Vzgojiti«, »vzgoja« — spet »nova« beseda! Čemu to? Časih smo rekli »izrediti«, »izrejevati« otroke, »izreja otrok«. Vidiš, ljubi moj, meni pa ravno beseda »izrejevati« ni všeč. Izredi se voliček, predno se proda mesarju, da ima več mesa in da več vrže. Pri otroku se pa ne gre za to. Nekateri stariši res menijo, da je to vsa njih dolžnost, če otroka dobro izredé, to se pravi: dobro »napitajo«. No, da jim ne bomo krivice delali, poleg tega, da ga zaničujejo, tudi za to »skrbé, da ga dobro oblačijo. In ravno na to mnogi stariši toliko pazijo, kakor bi bila to res najvažnejša naloga dobre vzgoje ali izreje, kakor že hočemo reči.

Še več je starišev, ki menijo, da so za otroka dosti storili, ako ga k dobremu kruhu spr-

vijo. No, to je že neka višja stopinja „izreje“, ali s tem vender ni še vse storjeno. Otrok ima dvojno življenje: telesno in dušno in oboje morajo stariši primerno gojiti, vzgajati. Natura otrokova je nagnjena k slabemu, krščanska vzgoja pa jo mora odvracati od slabega pa utrjevati v dobrem. Z otrokom se dá mnogo storiti, če se hoče ali če se — zna. A o tem bomo še drugi pot govorili.

Za danes ne ...

Ne zamerite mi, prijatelj, če sva se pričkala za besedi „vzgoja“ ali „izreja“. Na besedi ni mnogo ležeče; samó da je stvar, katero hočemo z besedo zaznamovati, dobra. Mi bomo sicer rabili besedo „vzgoja“; tebi pa, če ti je tako bolj všeč, radi dovolimo, da tudi odslej otroke „izrejuješ“, samo da jih res — dobro in krščansko!

Za smeh in kratek čas.

(Dobro ga je splačal.) — Neki tujec, na potu k slapu Savice, vozeč se po Bohinjskem jezeru, se hoče pošaliti iz priletnega brodnika ter ga vpraša: „Oča, kaj menite, koliko škafov bi bilo treba, da bi se to-le jezero vanje spravilo?“ — „No! Enega samega, če bi bil dosti velik!“ mu jo zasoli bistri Bohinjec.

(Čuden testament.) — Star Američan je delal testament. „Svoji ženi volim 500 dolarjev na leto. Ste zapisali?“ — „Zapisal“, pravi notar, „pa žena je še mlada in se utegne še možiti. Kaj potem?“ — „Dobro; pišite: „Če se zopet omoži, dobi 1000 dolarjev na leto.“ — „Zakaj dvakrat toliko?“ vpraša notar. — „Zato, ker jih bo pošteno zaslužil, kdor jo bo vzal. Imel bo ž njo križ tako ali tako!“

(Izpred sodišča.) — Pijanec se je imel zagovarjati zarad pijanosti. „Veste li, kaj vas je semkaj dovedlo?“ — vpraša sodnik. — Zatoženec: „O prav dobro, dva policaja.“ — Sodnik: „Ali ni bilo to v tesni zvezi s pijanostjo?“ — „I kajp'k“, — odgovori zatoženec, „saj sta bila grdeža oba pijana!“

(Iz delavnice.) — Čevljar učencu: „Ti šmentana ura ti, kar nič več ne bije!“ Učenec: „Vidite, kako lep vzgled vam daje!“

(Iz šole.) — Profesor razlaga korist vodé. „In nazadnje, gospoda, če bi ne bilo vode, se ne bi mogli učiti plavati — in koliko ljudi bi utonilo.“

Računska uganaka.

Nekdo vprašan: Koliko vas je v šoli, odgovori: „Ko bi nas bilo dvakrat toliko, kolikor nas je, in pa še pet, bi nas bilo ravno toliko čez 40, kolikor nas do 40 še manjka. — Koliko jih je bilo?“

Besedna uganaka.

S č najdražjo ti reč imenujem,
Z b pred pustom najbolj gospodujem.
S p, ako treba, život ti povijem,
Z l te tudi odkritega krijem.
Večkrat ko udariš se ali pa spečeš,
Glej! — brez vsake teh črk me izrečeš.

Zastavici.

1. Kdo je 60 let star, pa le 15 rojstnih dni šteje?
2. Kadar ima vodó, pije vino; kadar nima vodé, pije vodó. Kdo je to?

Rešitev uganke v zadnji številki:

Rešitev zastavice: Mrtvaška rakev.

Rešitev računske uganke: Peter 5 in Pavel 7.

Rešitev uganke s številkami:

Drava.
Osel.
Sever.
Tivoli.
Istra.
Bob.
Radolica.
Arabci.
Liter.
Cesar.
Eva.
Velesovo.

Po konci brano: Dosti bralcev.

Prav so jih uganili: Matija Rant, nadučitelj na Dobrovi; Marija Lamovec v Sarajevem; Manica Koman, kmečka hči v Vižmarjih; August Rozniček v Gor. Ponikvah pri Trebnjem; Matija Bobnar, župan v Lahovičah; Kristina Urek pri sv. Lenartu v Slov. Goricah; France Pušavec v Lahovičah; Janez Dežman v Lahovičah.

Opomba. Ker nam prostor ne dopušta, da bi priobčevali imena vseh rešilcev, zato bomo v prihodnje šteli samo tiste, ki bodo vse uganke prav rešili; od teh pa jih bomo so izžrebali in njihova imena priobčili. — Rešitve naj se pošiljajo na dopisnici. —

Nekaj pregovorov.

Ako bi ljudje ne mrlí, konji se ne drli, bili bi že davno svet podrlí.

Berač ne živi od jedne hiše, ne od jednega človeka krčmar.

Cvenk večkrat pravico preupije.

Da ga zemlja k sebi ne vleče, še krila bi mu zrasla.

Enkrat bode tudi v naših ulicah semenj.

Glad volka celo do hleva prižene.

Slovarček nenavadnih besed.

Konvikt. Zadnji čas se večkrat bere beseda konvikt. Premilostni knezoškof ljubljanski namerava ustanoviti katoliški konvikt. Kaj je to? Na visokih šolah so časih ubožnejši dijaki bivali skupno v eni hiši ter so tudi skupaj jedli. Tako hišo so imenovali s tujo besedo konvikt. Zdaj pa imenujemo konvikt hišo, ki jo sezida škof, kak cerkven red, ali sploh kak dobrotnik, da bi v njej imeli mladeniči skupno stanovanje, hrano in vzgojo. Naš škof namerava sezidati tako hišo za dijake srednjih šol. V njej bi slovenski dijaki brezplačno ali pa za primerno plačo stanovali, živeli, učili se in v tej hiši bi bile tudi vse srednje šole. Za red v hiši in pouk bi skrbeli duhovniki, izšolani na visokih šolah prav tako kakor svetni profesorji.

Konsum. Po Slovenskem se snujejo konsumna društva. Takih društev imajo po drugih deželah že silno veliko in so zares po nekaterih krajih zelo potrebna. Kar človek porabi na leto živeža, pijače, obleke, drv, o tem pravijo po tuje, da konsumira. Toliko je v tej vasi konsumna, to se pravi, toliko porabijo za svoje potrebe sladkorja, olja, vina ali sploh kake stvari, ki je potrebna za življenje. Konsumna društva so pa društva

ki skupno nakupijo takih stvari ter jih potem kolikor mogoče najceneje prodajajo. Kar pa napravijo dobička, se zopet porabi za skupne namene.

Parlament. Govoriti se pravi po laški parlare. Še mi pravimo časi po tuje parlarati. Parlament je torej tam, kjer se veliko govori. Ženske imajo parlament, kadar obravnavajo kako posebno novico. Ta beseda si je pridobila v človeški družbi še častnejši pomen. Ljudski poslanci se tudi zbirajo, da se posvetujejo in razgovarjajo, kaj bi ukrenili v blagor dežele (deželni zbor), ali za blagor skupne države (državni zbor). In državni zbor, kjer poslanci pretehtujejo blagor države, kakošne postavbe bi kazalo dati, kakošne davke naložiti, ali pa kako znižati prevelike davke, se imenuje tudi parlament. Naš državni zbor še posebej zasluži to ime, ker se v njem veliko govori, pa malo stori. Kadar je obstrukcija, je že pravi babji parlament, vsaka stranka bi rada užugala drugo z jezikom.

Kabinet. Sobico, stransko izbo, imenujejo Francozi kabinet. Tako se imenuje tudi soba, kjer se cesar posvetuje s svojimi sve-

tovalci. Potem pa pravijo tako tudi zboru ministrov. Če se o tem govori, da bo minister, pravijo, da bo prišel v kabinet. **Princip.** Človek ima navadno o kaki stvari svoje misli, ki si jih je pridobil s tehtnim premislekom. Ta ali oni na primer o velikih praznikih nikdar ne gre v gostilno. Če ga vprašate, zakaj ne, poreče vam: „To je moj princip, to je moje načelo! Načeloma ne grem. Moja misel je, da se ne spodobi, in ta misel me vodi, po njej se ravnam.“ Take vodilne misli, ki se človek po njih ravna v življenju, v politiki, imenujemo principe, ali po slovensko načela. Lahko so misli prave, lahko pa tudi ne. Nekateri ima princip, da od svojih dohodkov dá nekaj ubožcem; drugi ima načelo, da nikomur nič ne dá, češ berači so sami sleparji; dela naj, pa bo živel, kakor jaz delam, pa dobro živim! Jeden ima dobra, drugi slaba načela; jeden ima načelo povzeto iz krščanstva, krščanska načela, drugi ima načela, povzeta iz nauk paganstva, paganska načela. Mož mora delovati po načelih, a biti morajo dobra načela, le tedaj je mož poštenjak.

33 Prihodnja številka »DOMOLJUBA« izide dne 1 februarja 1899 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 7. januarja	13	28	29	82	34
Gradec, 7. januarja:	15	52	6	22	7
Ljub. 14. januarja	1	45	70	42	47
Trst, 14. januarja:	72	80	86	7	70

Tržne cene v Ljubljani.

24. januarja

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	10	50	Špeh, povojen, kgr.	—	70
Rež, „	8	50	Surovo maslo, „	—	85
Ječmen, „	8	—	Jajce, jedno . . .	—	3
Oves, „	6	50	Mleko, liter . . .	—	8
Ajda, „	8	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, „	9	—	Telečje „	—	60
Koruz, „	6	50	Svinjsko „	—	58
Krompir, „	3	—	Koštrunovo „	—	36
Leča hktl.	12	—	Pišanec . . .	—	50
Grah, „	10	—	Golob . . .	—	18
Fitol, „	10	—	Seno, 100 kgr. . .	1	78
Maslo kgr.	—	96	Slama, „	—	1 70
Mast, „	—	70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	50
Špeh, svež „	—	86	„ mehka . . .	4	80

Odlikovanje. Tukajšnjemu lekarju g. G a b r. Piccoli-ju, dvornemu založniku Njega Svetosti papeža Leona XIII., dovolila je Nj. ces. in kr. Visokost gospa prestolonaslednica vdova Stefanija, da sme imenovati v njegovem laboratoriju prirejevane zobne kapljice »Štefanijine kapljice za zobe«.

„Stara mamica še meni!“ je geslo letošnje Kathreinerjeve slike. Ta tvrčka, ki je danes znana po vsem svetu, nam podaja že celo vrsto let za novo leto novo plakato sliki, ki je vedno bolj dražestna in prikupljivo sestavljena. Občinstvo jo vselej težko pričakuje in je ob jednom tako prijetno iznenadeno, da proti koncu leta že po prodajalnicah poprašuje: »Kaj nam pa prinese Kathreiner za novo leto?« Vprašanje je pač opravičeno, kajti vedno težje je podajati kaj novega in izvirnega za priporočanje Kathreiner-Kneippove sladne kave. In vendar se to omenjeni tvrdki vedno posreči. Letošnja slika z imenovanim geslom nam kaže prijazno se smehljajočo mamico, ki je ravno prav zadovoljno sedla k popoldanski kavi, ko prihiti viharno mali vnuč, najbrže z vrta, z rudečim jabolkom v žepu, in zahteva s prav zapekljivim smehljanjem istotako svojo porcijo kave: »Stara mamica še meni!« Pogled stare mamice, dobrovoljni, prijazni izraz na častiljivem obličju kaže notranji čut in razumnost gotovo odličnega umetnika, ki je izvršil to prikupljivo podobo, katera je jako obogatila našo »cestno galerijo slik«, in katera ob jednom najbolj priporoča stvar samo, Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Prostovoljno prodam

svoje posestvo v vasi Medno, ležeče ob veliki cesti proti Medvodam, 9 kilometrov od Ljubljane. Poslopja so v dobrem stanu, polja je za 35 mernikov posevte, tudi nekoliko vrta in gozda.

Več pové lastnik Janez Kušar v Dolhar, vas Medno št. 5, pošta Medvode. 387 2—1

Krepak deček,

14—16 let star, poštenih starišev, se sprejme takoj v pouk pri A. Herman, kolarstvo v Kamniku št 71. 390 3—1

„Posejilnica in hranilnica v Moravčah,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo“

obrestuje hranilne vloge po 389 5—1

4 ³/₄ %

t. j. 4-75 gl. ter plačuje rentni davek.

Načelništvo.

Ljubljana,
M. ŽARGI (Špitalska) Lingerjeve ulice
v krasijaki palači.

Največja izbira za krojače
in šivilje, zaloga raznovrst-
nega drobnega blaga, dalje
vencev, obuval, perila,
kravat i. t. d.

388 3—1

Ženinini in neveste!

ne zamudite prilike, ko si omislite potrebne stvari za rabo pri skupnem hiševanju, obiščite in oglejte si veliko zalogo 14 10-3

namizne oprave iz kina- in pravega srebra.

poročnih in drugih prstanov, uhanov, okraskov, stenskih in žepnih ur in verižic slatih, srebrnih in nikelnastih, vse po najnižjih cenah.

Vabim na mnogobrojni obisk vse slav. občinstvo ter pošiljam ilustrovane cenike po pošti zastoj.

Fr. Čuden, urar in trgovec z biciklji in šivalnimi stroji v Ljubljani nasproti rotovžu.

100 do 300 gld.

na mesec lahko pošteno zasluži sleherni ter povsod brez zgube, ako hoče prodajati **postavne depuščene srečke** in državna pisma.

Ponudbe na **Ludevika Oesterreicher, Budapest VIII, Deutschgasse 8.** 826 10 8

Zanesljiv hlapec,

tudi starejši, se išče v župnišče. Služba se lahko nastopi takoj. — Več pové upravnništvo, D moljuba.

385 1-1

386 1-1

Leopoldina Homann naznanja v svojem in v imenu svojih otrok **Frica, Otona, Alojzija, Maksa, Josipa, Pavla** in **Minke** prežalostno vest o smrti svojega preljubljenega sina, oz roma brata, gospoda

Avgusta Homann-a

o. kr. poročnika v rezer. in kom. uradnika, kateri je danes ob 1. uri popoldne, previden s svetotajstvi za umirajoče, v 29. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Zemski ostanki predrazega pokojnika se bodo v soboto, dne 14. t. m., ob 9. uri dopoldne blagoslovili in prepeljali na pokopališče v Celje.

Svete maše zadušnice se bodo darovale v župni ce kvi v Radovljici.

V Radovljici in v Celji, dne 12 jan. 1899.

Brez posebnega obvestila.

Dva sposobna pomočnika in učence

379 6-2

sprejme takoj **Ivan Demšar,** kovač v Ljubljani.

Godba!! Ustna troblja harmonika Novo!!

(največja in najnovejša iz-

umitev), imajoča vsled izbornosti prirejene trobljine cevi **presenetljivo močan in učinkujoč zvok!!** Prekaša vse dosedaj izumljeno. Vsak na ustno harmoniko svirajoči je **oveseljen te nove izumitve!** Izredno fini glasovi, dvozvoni, največja trpežnost. Pridejana je temu izbornemu glasbilu **nova šola,** vsled katere more vsakdo **takoj najnovejše koračnice,** plese, pesmi itd., svirati!! Najzbornejša zabava osobito o dolgih zimskih večerih. **Príporočljivo za dar ob vsaki priliki.** Cena s šolo, zavojem in poštnino vred samo **gld. 2-25.** Razpošilja proti predplači **Oskar Eisenschmidt,** razpošiljatelj glasbil v Pragi, **Goldschmiedgasse 4.**

* Pri naročitvah naj se napiše natančni naslov. *

376 5-1

Radi odsotnosti posestnika **oddá se** pod zelo ugodnimi pogoji, tudi na letne obroke

hiša št. 62 v Cerknici,

ležoča tik glavne ceste, pripravna za prodajalno, gostilno in pekarijo, kateri obrti so se v istej uže izvrševali. Zraven hiš: je večja klet, hlev za 20 živine, skedenj in pepelarna (za potošelj napravljati). Če kupec samo poslopij noče, odam proti primerni ceni tudi k posestvu spadajočih **njiv** krog sto mernikov posetve, kacih 60 oralov lepo zaraščene **gozda** in **travnike,** dajoče za 20 živine sena.

Natančneje se izvé v **hiši št. 62 v Cerknici** ali pa na pismena vprašanja pod **„A. M.“, poste restante Kranj.**

384 2-1

Liniment. Capsici compos.

353 iz lekarnar **Richter-jeve** v Pragi 24-7

priznano **izvratno bolečine olajšujoče mazilo** je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gld. v vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh **priljubljeno domače zdravilo** kar kratko kot 759 40-14

Richter-jev liniment s „sidrom“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah s snano varstveno marko „sidro“ kot prístne.

Richter-jeva lekarna
pri slatem levu v Pragi.

Najcenejše se dobiva pri podpisani lekarni, ako se naroča po pošti, po kateri se odpošlje vsako, tudi najmanjše naročilo.

Pogled mestnega trga in lekarne Ubald pl. Trnkóczyja
847 10 v Ljubljani.

Ubald pl. Trnkóczy lekar pri rotovžu v Ljubljani

Maria Zell. Varstv. znamka.

priporoča sledeča zdravila:

Doktor pl. Trnkóczy-ja želodečne

kapljice. Dobro sredstvo za želodec. — Steklenica 20 kr. Jeden tucat 2 glđ.

Doktor plem. Trnkóczy-ja

kroglice

odvajalne (čistilne) čistijo želodec. — Škatlja 21 kr., 6 škatljic 1 glđ. 5 kr. — Pocukrene kroglice, 1 škatljica 40 kr., 4 škatljice 1 glđ.

Doktor plem. Trnkóczy-ja

prsni,

pljučni in kašljav sok ali zeliščni sirup, sestavljen z lahko raztvorljivim vapnenim železom, utiša kašelj, raztvorja sliz, ublažuje bol in kašelj, vzbuja slast do jedi in tvori kri. — Steklenica 56 kr., 6 steklenic 2 glđ. 50 kr.

Doktor plem. Trnkóczy-ja

protinski

ali drgnilni cvet (udov cvet, Gichtgeist), je kot bol utešujoče, ublažujoče drgnenje za križ, roke in noge, kot zopet poživljajoče drgnenje po dolgi hoji in težkem delu i. t. d., priporočljivo. — Steklenica 50 kr., 6 steklenic 2 glđ. 50 kr.

Varstv. znamka.

Doktor pl. Trnkóczy-ja tinktura za

kurja očesa,

izkušeno sredstvo zoper boleča kurja očesa, bradovice, utrpjenjje kože, žulje in ozeblino. Ima to veliko prednost, da se samo le s priloženim čopičem bolani del namaže. — Steklenica po 40 kr. 6 steklenic 1 glđ. 74 kr.

Preselitev trgovine.

Uljudno naznanjam, da sem preselil svojo prodajalnico iz barake za knezoškofijsko palačo na Pogačarjevem trgu (za vodó) v

Semeniščno poslopje

na istem trgu, kjer bodem nadaljeval prodajo lesne, pletarske in sitarske robe, žime in morske trave. — Zahvaljujem se ob jednom slav. občinstvu za doslej izkazano naklonjenost in zaupanje ter se priporočam tudi v bodoče v obila naročila.

370 12-4

Odličnim spoštovanjem

Matko Arko.

Blagorodni gospod

Gabr. Piccoli, lekarnar
„pri angelu“,
dvorni založnik Nj. svetosti papeža Leona XIII.,
v Ljubljani, Dunajska cesta.

Brezje na Sp. Štajerskem 14. nov. 1898.

Vaše blagorodje!

Ker smo se že velikokrat prepričali, da je ta Vaša tinktura za želodec, katero je rabila že cela moja hiša z najboljšim uspehom, res najboljšo sredstvo zoper želodčne in tudi mnoge druge bolezni, se Vam iskreno zahvaljujem. Pa tudi gospodu, kateri me je na to izvrstno tinkturo opozoril, sem hvaležen.

To potrjujem s tem, da Vam izrečem svojo najiskrenejšo zahvalo v imenu cele moje družine ter Vas uljudno prosim, da mi pošljete zopet jedno škatljico tinkture za želodec z 12terimi stekleničicami in jeden lonček Glicerín Crème.

S spoštovanjem **Tomaž Dobek.**

Pošljite mi s poštnim povzetjem pod spodaj stoječim napisom 24 stekleničic izvrstne „želodčne esence“ ki se rabi z najboljšim uspehom.

Jožef Cernko, župnik, Vuhred. — Štajersko.

Pošljite mi s poštnim povzetjem 12 steklenic Vaše želodečne tinkture. Naš gosp. župnik Belec jo vsakemu bolehnemu prav gorko priporočajo in skoraj vsaki, ki jo rabi, se jako pohvalno o nji izrazi.

S spoštovanjem **Ivana Vidus**

pri Sv. Martin-u, p. Sv. Nedelja,

369 12-2 I S. Domenica d' Albona, Istria.

Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v Knezovi hiši, Marije Terezije cesta števil. 1

obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rentnega davka, katerega posojilnica sama za vložnike plačuje. 357 5-3

Uradne ure razun nedelj in praznikov vsak dan od 8 — 12. ure dopoldne in od 3 — 6. ure popoldne.

Pošt. hran. urada števil 828.406. — Telefon števil 57.

Stanje hranilnih vlog 30. septembra
1898: 1,305 310 gld.

Promet od 1. januarja do 30. sep-
tembra 1898: 4,914.146 gld.

Ljudska posojilnica

v Ljubljani, Gradišče št. 1 (tik nunske cerkve)

353 (6-5)

sprejema

 hranilne vloge

vsak delavnik v svoji uradnici v Ljubljani, Gradišče št. 1
od 8 zjutraj do 1 popoldan.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsacega, če je ud poso-
jilnice ali ne in se obrestujejo (polmesečno) po

 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{0}$

na leto, brez kakega odbitka, ker plača „Ljudska posojilnica“
ves zadevni davek sama.

Če hoče kedo denar po 1. uri popoldan vložiti, ko je posojilnica zaprta, naj
se oglasi v pisarni načelnika dr. Ivana Šusteršiča, odvetnika v Ljub-
ljani, Kongresni trg („Zvezda“) h. št. 2, kjer se bode poskrbelo,
da se tudi popoldan opravi.

Posojila

daje „Ljudska posojilnica“ na intabulacije ali na poroštvo.

Dr. Ivan Šusteršič,
načelnik.

Josip Štška,
knezoškofijski tajnik
načelnika namestnik.

Odborniki:

Anton Belec,
župan, posestnik itd. v Št. Vidu
nad Ljubljano.

Frančišek Birk,
stolni vikar v Ljubljani.

Dr. Janko Brejc,
odvet. kandidat v Ljubljani.

Dr. Andrej Karlin,
gimn. profesor v Ljubljani.

Karol Kauschegg,
veleposestnik in veletržec
v Ljubljani.

Mattja Kolar,
župnik pri D. M. v Polju.

Ivan Kregar,
pasarski mojster v Ljubljani.

Gregor Štbar,
župnik v Rudniku. Ljubljani.

Dr. Viljem Schweitzer,
odvetn. kandidat v Ljubljani.

Dr. Aleš Ušentčnik,
prof. bogoslovja v Ljubljani.